

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ХІМІКО-БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра хімії та хімічної освіти

Назва освітнього компонента <i>Обов'язковий / вибірковий</i>	Охорона праці з безпекою життєдіяльності Модуль 1. Охорона праці <i>Обов'язковий</i>
Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Професійна освіта. Комп'ютерні технології
Рік викладання / Семестр / Курс (рік навчання)	2023 – 2024 / VII семестр / IV курс
Викладач	Дюжикова Тетяна Миколаївна
Профайл викладача	http://hb.mdpu.org.ua/kafedra-organichnoyi-i-biologichnoyi-himiyi/dyuzhykova-tetyana-mykolayivna/
E-mail	Dyuzhikova1970@gmail.com
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=3087
Консультації	Онлайн-консультації: - обговорення питань трудового законодавства - складання інструкцій з охорони праці для комп'ютерних лабораторій і навчальних кабінетів закладів освіти. Індивідуальні консультації: - розрахунки робочих місць навчальних і робочих приміщень.

1. АНОТАЦІЯ

Необхідність підвищення рівня безпечних умов праці, навчання і виховання в сучасному освітньому чи виробничому процесі зумовлена особливою турботою про збереження життя й здоров'я підростаючого покоління та всіх працюючих. Здобувачі закладів вищої освіти – майбутні вчителі, керівники, працівники різних галузей діяльності повинні досконало орієнтуватися в загальних і окремих питаннях організації безпечної роботи і навчання. Модуль «Охорона праці» дає студентам основні поняття про охорону праці та її складові частини: основи трудового законодавства, правила безпеки, особисту і колективну безпеку, гігієну праці і навчання, протипожежну безпеку а також допомагає оволодіти не тільки професійними компетенціями а й правилами організації безпечної роботи в майбутній професійної діяльності.

Паралельно з вивченням студентами теоретичного курсу передбачаються практичні заняття, під час яких здобувачі навчаються складати зміст інструкцій з охорони праці для приміщень і лабораторій, оснащених оргтехнікою, складати програми і проводити інструктажі з правил безпеки, знайомляться порядком розслідування нещасних випадків, вимірюванням параметрів мікроклімату в робочих і навчальних приміщеннях і їх відповідності санітарним нормам; з використанням первинних засобів гасіння пожеж, наданням невідкладної домедичної допомоги потерпілим внаслідок порушень вимог безпеки під час роботи і навчання.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Основна мета засвоєння навчальної дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти знань, умінь і компетенцій для здійснення ефективної професійної діяльності, формування відповідальності за особисту і колективну безпеку, усвідомлення необхідного виконання заходів безпеки, оволодіння навичками безпечної роботи.

Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань й умінь ефективно вирішувати завдання майбутньої професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я учнів, вихованців та працездатності вчителів і працівників у різних сферах життєдіяльності людини.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: нормативно-правові основи з охорони праці, трудове законодавство; методи і форми організації безпечної праці та навчання в системі освіти і виробництва; основи гігієни і санітарії у загальноосвітніх закладах; правила безпеки в умовах кабінетної системи навчання і дистанційної освіти; вимоги до нормативних розмірів приміщень і параметрів робочих місць закладів освіти; основи протипожежної безпеки; методи профілактики дитячого травматизму; способи надання першої невідкладної допомоги;

уміти: використовувати нормативну документацію з охорони праці для організації безпечного навчання учнів і роботи вчителів у закладах загальної середньої освіти; проводити інструктажі з правил безпеки, складати їх програми; складати інструкції з охорони праці для навчальних кабінетів, комп'ютерних лабораторій; користуватися первинними засобами гасіння пожежі; застосовувати прийоми надання невідкладної домедичної допомоги у разі виникнення нещасного випадку

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Загальні компетентності

К 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

К 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності

К 20. Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.

К 21. Здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР 01. Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності, приймати рішення на підставі релевантних даних та сформованих ціннісних орієнтирів.

ПР 02. Володіти інформацією чинних нормативно-правових документів, законодавства, галузевих стандартів професійної діяльності в установах, на виробництвах, організаціях галузі/сфери (відповідно до спеціалізації).

ПР 03. Аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.

ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.

ПР 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання.

ПР 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях галузі/сфери.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Кількість годин	6 годин	10 годин	29 годин

6. ПОЛІТИКА

Очікується, що роботи будуть виконуватися здобувачами самостійно. Виявлення ознак академічної недоброчесності (відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел) в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Враховуючи формат дистанційної освіти можлива робота в синхронному і асинхронному режимах, а також у вигляді індивідуальних консультацій.

Здобувачі повинні відвідувати всі лекції і практичні заняття курсу відповідно до розкладу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття з поважних причин.

На заняттях студенти поведуться етично. При виконанні завдань курсу і всіх видів контролю дотримуються академічної доброчесності. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком отримують окремі (індивідуальні) завдання. Консультації з викладачем можуть проводитися до, під час та після занять. Питання можна надсилати на електронну адресу

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

7.1. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
15	Тема 1. Правові й організаційні питання з охорони праці.	Лекція (2 год.), практична робота (4 год.), самостійна робота (9 год.)	Основна: 1-4, Додаткова: 1-3	Підготувати ся до практичного заняття, виконати завдання	5	впродовж семестру (перший періодичний контроль)

				практичної і самостійної роботи		
14	Тема 2. Організація роботи з охорони праці в закладах освіти.	Лекція (2 год.), практична робота (2 год.), самостійна робота (10 год.)	Основна: 1-4, Додаткова: 1-3	Підготувати ся до практичного заняття, виконати завдання практичної і самостійної роботи	5	впродовж семестру (перший періодичний контроль)
16	Тема 3. Пропаганда безпечних методів роботи і навчання.	Лекція (2 год.), практична робота (4 год.), самостійна робота (10 год.)	Основна: 1-4, Додаткова: 1-3	Підготувати ся до практичного заняття, виконати завдання практичної і самостійної роботи	5	впродовж семестру (перший періодичний контроль)

7.2. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Теми лекцій та питання, що вивчаються	
Тема 1. Правові й організаційні питання з охорони праці. План: 1. Вступ. Загальні питання з охорони праці. 2. Основи трудового законодавства. 3. Правова форма праці вчителів. 4. Нормативно-технічна документація з охорони праці. 5. Система стандартів безпеки праці	
Тема 2. Організація роботи з охорони праці в закладах освіти. 1. Обов'язки керівників щодо організації роботи з охорони праці. 2. Навчання з питань охорони праці. 3. Види інструктажів. Порядок проведення. 4. Інструкції з ОП для приміщень, оснащених оргтехнікою.	
Тема 3. Пропаганда безпечних методів роботи і навчання. План: 1. Мета пропаганди безпечної роботи і навчання. 2. Порядок розслідування нещасних випадків. 3. Методи профілактики дитячого і виробничого травматизму і професійних захворювань.	

7.3. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Теми практичних занять та питання, що вивчаються
Практичне заняття 1. Правові й організаційні питання з охорони праці. 1. Тестові завдання з лекції. 2. Складання змісту трудового договору 3. Складання посадової інструкції. 4. Види відповідальності за порушення трудового законодавства і законодавства з ОП.
Практичне заняття 2. Правові й організаційні питання з охорони праці. 1. Тестові завдання. 2. Державний нагляд і громадський контроль за станом ОП. 3. Складання інструкцій з ОП для комп'ютерних лабораторій і навчальних приміщень.
Практичне заняття 3. Організація роботи з охорони праці в закладах освіти і на підприємствах. 1. Тестовий контроль. 2. Складання програм інструктажів з охорони праці для учнів і працівників. 3. Оформлення журналу проведення інструктажів. 4. Планування роботи з охорони праці.
Практичне заняття 4. Пропаганда безпечних методів роботи і навчання. 1. Тестовий контроль. 2. Форми і методи профілактики травматизму і професійних захворювань. 3. Організація пожежної охорони. 4. Первинні засоби гасіння пожежі. Інструктаж з протипожежної безпеки
Практичне заняття 5. Пропаганда безпечних методів роботи і навчання. Надання невідкладної домедичної допомоги

7.4 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Завдання для самостійного вивчення
Тема 1. Правові й організаційні питання з охорони праці.	1. Охорона праці жінок і неповнолітніх. 2. Зв'язок курсу з іншими дисциплінами. 3. Система управління охороною праці (СУОП)
Тема 2. Організація роботи з охорони праці в закладах освіти.	Регулювання питань охорони праці у колективному договорі
Тема 3. Пропаганда безпечних методів роботи і навчання.	1. Засоби індивідуального захисту. 2. Форми і методи роботи з пропаганди охорони праці в закладах освіти. 3. Функції державного пожежного нагляду в Україні

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль, відповідь на практичному занятті, реферат, презентація, самостійні контрольні роботи, підсумкове тестування.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною системою. Максимальна кількість балів за Модуль – 50 балів, а саме:

20 балів – поточний контроль на практичних заняттях;

30 балів – письмовий модуль (I контрольна точка).

Питання для самостійного вивчення окремо не оцінюються, а входять до тестових завдань, які виконують студенти на практичному занятті після кожної лекції.

Наприкінці вивчення дисципліни «Охорона праці з безпекою життєдіяльності» студентові виставляється диференційований залік, який складається з суми 2-х модулів, кожен з яких по 50 балів. Загальна сума за дисципліну – 100 балів.

За загальним результатом виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалою та за міжнародною ECTS.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Основні законодавчі та нормативно-правові акти:

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс законів про працю України.
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
4. Закон України «Про пожежну безпеку».
5. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
6. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
7. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007р. №877 зі змінами від 03.07.2019р.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019р. № 337 «ПОРЯДОК розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві».
9. Наказ МОНУ від 22.11.2017р. №1514 «Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України»
10. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9 зі змінами: Наказ Мінсоцполітики від 30.03.2017р. №526.
11. НПАОП 0.00-4.35-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.

Основна література:

1. Основи охорони праці: підручник / М.С. Одарченко, А.М. Одарченко, В.І. Степанов, Я.М. Черненко. – Х.: Стиль-Издат, 2017. – 334с.
2. Основи охорони праці: підручник. [Ткачук К.Н., Халімовський М.О., Зацарний В.В., Зеркалов Д.В. та ін]. – К.: Основа, 2011. – 474 с. 2.2 Ткачук К. Н., Зацарний В. В., Каштанов С.Ф. та ін.
3. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.
4. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дюжикова Т.М., Дюжикова Ю.Ю. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі освіти» для студентів спеціальностей «Середня освіта» / Мелітополь: МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2019р. – 42с. Рекомендовано НМР МДПУ імені Богдана Хмельницького (протокол №3 від 16 листопада 2019р.).

2. Дюжикова Т.М., Дюжикова Ю.Ю. Методичні вказівки до вивчення Модуля 2. «Охорона праці» в умовах дистанційного навчання / Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2023р. – 41 с. (Рекомендовано НМР, протокол №11 від 8 червня 2023 р.).

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <http://dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Держпраці України.
2. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
3. <https://www.dsns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
4. <http://www.fssu.gov.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.
5. <http://rada.gov.ua> - Офіційний сайт Верховної Ради України.
6. <http://www.kmu.gov.ua> - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.